

Şube Başkanı Esin Köymen'in Dönem Değerlendirmesi

Değerli meslektaşlarımız, değerli konuklarımız, Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Yönetim Kurulu adına hepinize “Hoş geldiniz” diyor; sizleri saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, geçmişte ve bu dönem içinde kaybettiğimiz değerli meslektaşlarımızı huzurlarınızda bir kez daha saygıyla anıyorum.

Değerli meslektaşlarımız, değerli konuklarımız,

46. Dönem çalışma döneminin sonuna gelmiş bulunmaktayız.

İki yıl önce gerçekleştirilen 46. Dönem Şube Genel Kurulunun ardından “Çağdaş Demokrat Toplumcu Mimarlar” listesinden seçilen Yönetim Kurulumuz, çalışma dönemini tamamlamış bulunmaktadır.

Geçtiğimiz iki yılda çalışmalarını yürüten Şube Yönetim Kurulumuzun, komite ve komisyonlarımızın yanı sıra şube organlarının çalışmaları, 46. Dönem Çalışma Raporumuzda yer almaktadır. Bu çalışmaları özet olarak Genel Kurulumuzun ilgili gündeminde sizlerle paylaşacağız.

Geçtiğimiz iki yıl hem ülke ve dünya gündemi açısından, hem de Mimarlar Odası gündemi açısından oldukça zor bir dönemdi. Şube seçimlerimizin hemen ardından tüm dünyayı ve ülkemizi etkisi altına alan salgın hastalık sürecinde hiç deneyimlemediğimiz bir yaşam biçimi ve çalışma yöntemi ile karşı karşıya kaldık. Gerek mimarlık mesleğimizin yapıma biçiminde ve gerekse mimarlık eğitiminde, hiç de alışkın olmadığımız bu durum karşısında, sanal ortamlarda oluşturduğumuz yeni çalışma ve eğitim modellerini deneyimledik, hep birlikte.

Mimarlar Odası'nda geçmişten günümüze süregelen çalışmalarımızı da bu yeni çalışma yöntemlerine bağlı olarak büyük oranda sanal ortamlarda gerçekleştirmek durumunda kaldık.

Sağlık emekçileri başta olmak üzere; bu süreçte çok sayıda vatandaşımızı, yakınlarımızı ve meslektaşlarımızı kaybettik. Bugünlerde Covid-19 salgını iki yıllık sürecin ardından en yüksek noktaya ulaşmış durumdadır. Sağlık Bakanlığı'nın gerçeği tam olarak yansıtmayan verilerine göre bile günlük vaka sayısı yüz binin üzerine çıkmıştır. Sağlık Bakanlığı'nın salgını kendi haline bırakan, gerekli önlemleri almayarak halk sağlığını göz ardı eden

politikaları sonucunda önlenebilir bir salgın nedeniyle hastalıklar ve ölümler ne yazık ki devam etmektedir.

Değerli meslektaşlarımız, değerli konuklarımız,

Ekonomik kriz, sağlıksız kentleşme ve çevre kirliliğine bağlı küresel ısınma, salgın hastalıklar, afetler ile birlikte doğal alanlarımızın ve kültürel varlıklarımızın talan edildiği, kayyumlar eliyle yerelerde seçmen iradesinin yok sayıldığı, üniversitelerimizin özerk yapılarına müdahale edildiği, insan hak ve özgürlüklerinin kısıtlandığı, kadına yönelik şiddetin arttığı, yasal düzenlemelerin ise bu antidemokratik uygulamaların artmasına ve yaşam alanlarının daha fazla talan edilmesine hizmet ettiği bir dönemden geçmekteyiz.

Tarihi Yarımada ve Boğaziçi'ni tahrip eden müdahaleler, kıyıların özelleşmesine yol açan *port* projeleri, mimarlık ve şehircilik ilkelerine aykırı kentsel yenileme ve dönüşüm projeleri, yerel yönetimlerin yetkilerini merkeze çekmenin aracı olarak kullanılan özel çevre koruma alanı ilanları, sözde mazbut vakıflar üzerinden yerel yönetimlerin mülkiyetlerine el koymalar, içme suyu havzalarının, tarım ve orman alanlarının yapılaşmaya açılması, kaçak yapılaşmayı özendiren imar afları, ekolojik felakete yol açacak kanal İstanbul projesi, İstanbul'un ciğerlerini söndüren 3. köprü ve bağlantı yolları projeleri ve yeni havalimanı ile İstanbulluların çevre ve kentli hakları yok edilmekte, İstanbul'un geleceği karartılmaktadır.

Uygulanan neoliberal politikalar sonucunda; kentsel ve kırsal alanlar, tabiat varlıkları, koruma alanları, Boğaziçi, ormanlar, kıyıları, milli parklar ve doğal sit alanları rant alanı haline getirilirken; doğal kaynaklarımız yok olmakta, kamusal alanlarımız tüketilmekte, kentsel-kırsal çevre sorunları da hızla artmaktadır.

Doğayı; doğal varlıklarımızı ve koruma altındaki alanlarımızı kısa vadeli rant getirisi hesaplarıyla yok eden, koruma anlayışından uzak tüm bu proje ve uygulamalar bir yandan afetlere davetiye çıkartmakta, çevre kirliliğine ve kentlerimizin yaşanmaz hale gelmesine neden olmakta öte yandan ise küresel ısınma ve iklim değişikliğine kaynaklık etmektedir.

Deprem kuşağındaki ülkemizde, deprem ve afetlere karşı dirençli yaşam alanlarının oluşturulması için çalışmaların hızlandırılması hayati önem taşımaktadır. Tüm bu olumsuz süreçlerin etkilerini azaltmaya yönelik acil önlem-

lerin bir an evvel hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede yerel ve genel politikalar ekolojik programlarla güçlendirilmeli, kentlerin iyileştirilmesi, afetlere karşı hazırlıklı hale getirilmesi, doğal ve kültürel varlıklarımızın korunması adına gereken adımlar hızla atılmalıdır. Bu süreçlerde merkezi ve yerel idarelerin, meslek odalarının, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve halkın katılımıyla çalışmaların yaygınlaştırılması önemlidir.

Yaşanan salgınlar, seller, depremler, kuraklık ve yangın gibi afetlerin, gezegenimize ihanetin sonucu olduğunun farkına varılarak, doğa ile uyumlu kentleşme ve koruma politikaları gündeme alınmalıdır. Bu konuda meslek odaları tarafından yapılan çalışmaların yaygınlaştırılarak devam etmesi, merkezi ve yerel idarelerin bu çalışmaları dikkate alacak şekilde yaklaşımlar geliştirmesi önemlidir.

Çevre ve doğa tahribatının olumsuz etkilerinin azaltılması, ülkemizin ve dünyanın sahip olduğu kaynakların doğa-insan odaklı politikalar çerçevesinde korunması ile mümkün olacaktır.

Değerli meslektaşlarımız, değerli konuklarımız,

Bugün devlet üniversitelerinde 66, vakıf üniversitelerinde 120, KKTC'nde 16, Makedonya'da 3, Saraybosna'da 3 olmak üzere toplam 208 Mimarlık Bölümünde mimarlık eğitimi verilmektedir.

YÖK verilerine göre, her yıl ortalama 8 bin mimar mezun ediliyor ve bölümlerin kontenjanları her yıl artırılıyor. Yine YÖK ve ÖSYM verilerine göre sadece "Mimarlık Bölümü" adı altında öğrenci kabul eden üniversitelerin sayısı 2006'da 35 iken 2020'de 107 olmuştur. Bir başka ifadeyle son 15 yılda "mimarlık" öğrencisi kabul eden vakıf üniversitesi sayısı dört katına çıkarken, devlet üniversitesi sayısı ise iki katından fazla artış göstermiştir.

Üniversitelerin kabul ettikleri öğrenci kontenjanlarında ise benzer bir artış görmektedir. 2006 yılında ilan edilen mimarlık öğrencisi kontenjanı toplamda 1865 iken, 2020 yılına gelindiğinde bu sayı dört katından fazla bir artışla 7883'e yükselmiştir. Bu durumun meslek pratiğinde yarattığı tıkanma büyük bir sorun olarak karşımızda durmaktadır. Mimarlık ve Eğitim Kurultaylarımızda da sıklıkla dile getirilen bu durumun artık sürdürülemez olduğu açıkça görülmektedir.

Bugün Mimarlar Odası'nın aktif üye sayısı 71 bin 591 kişiye ulaşmış,

İstanbul Büyükkent Şubemizin üye sayısı ise 26 bin 479 olmuştur. 2021 yılında odaya kayıtlı üye sayımız toplamda 5 bin 510'dur. Sürdürülen ekonomi politikaların sonucunda bu artış aynı zamanda hızlı bir işsizlik artışının da göstergesidir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre üniversite mezunlarının yaklaşık üçte birinin işsiz olduğu bu ortamda yeni mezun genç meslektaşlarımız da bu sorunla karşı karşıya kalmaktadır.

Mimar ve mühendislerin yapı üretim sürecinden uzaklaştırıldığı, proje ve uygulama süreçlerinde büyük tekelleşmeler olduğu bu ortamlarda giderek artan bir işsizlik sorunu ile karşı karşıya olduğumuz bilinmelidir.

Düşük ücretler, özlük hakkı ihlalleri, uzun çalışma saatleri, güvencesiz çalışma koşulları, mobbing gibi baskılar altında meslek hayatına atılan genç meslektaşlarımızın, daha işin başında yaşadıkları zorlukları ve hayal kırıklıklarını da burada sizlerle bir kez daha paylaşmak istiyorum.

Değerli meslektaşlarımız, değerli konuklarımız,

Yapı sektörüne bağlı ekonomik alandaki daralmalar ve işsizlik, meslek alanları arasında da büyük gerilimlere neden olmaktadır. Farklı tasarım disiplinlerinin kendi çalışma alanlarını genişletebilmek için mimarlarla mücadele etmeyi öncelemesi, tasarım ve yapım sürecindeki aktörlerin birlikte çalışabilme yetisini de ortadan kaldırmaktadır. Ehliyetsiz kişilerin bu süreçlerde yer almasının önüne geçebilmek için mücadele etmek yerine, farklı disiplinlerin birbirinin yetki alanlarına müdahale ederek kendine yol açma girişimleri kabul edilemez bir durumdur.

Yapı üretim sürecinin önündeki engelleri aşma bahanesi ile gündeme getirilen mevzuat düzenlemeleriyle meslektaşlarımızın müelliflik ve telif hakları birer birer yok edilmektedir.

Kamusal denetimin ortadan kaldırılmasının yanı sıra meslek odalarının devre dışı bırakılmasının sonucu olarak çalışma koşulları daha da kötüleşen meslektaşlarımız, düşük ücrete ve güvencesiz çalışma koşullarına mahkûm edilmişlerdir. Bu kötü koşullara karşı mücadelenin asli unsuru mimardır. Mimarlar arası dayanışmanın güçlendirilmesi ile bu sürecin aşılabileceğine inanıyoruz.

Bu nedenle müelliflik ve telif hakları, meslek etiği kuralları, ücretli çalışan meslektaşlarımızın hakları konuları bu dönem önemli bir tartışma konusu

olarak gündemimizde yer aldığı gibi, bu konuların önümüzdeki dönemlerde de gündemimizdeki önceliğini korumaya devam edeceği açıktır. Bu sorunları ancak örgütlü olduğumuz meslek odamızı ve mesleki dayanışmamızı güçlendirerek aşabileceğimizi biliyoruz.

Değerli meslektaşlarımız, değerli konuklarımız,

46. döneme aday olurken önemli çalışma alanlarımızdan birinin de örgütlenme olduğunun vurgusunu yapmıştık. Sadece seçilmiş kurullarımızdaki üyelerle olan ilişkilerimizin değil, üyelerimizle de kurduğumuz ilişkilerin geliştirilmesi, ilişki kuramadığımız üyelerimize yönelik olarak da çalışmaların yapılmasının önemini belirtmiştik. Yaşadığımız tüm bu olumsuz süreçlerin üstesinden gelebilmemizin önemli bir adımının güçlü bir kurumsal kimlikle mümkün olabileceğinin bilincindeyiz.

Bu süreçte Mimarlar Odası mekânları yeniden ele alınarak, meslektaşlarımız tarafından rahatlıkla kullanılacak mekânlar yaratılmaya çalışıldı. Maltepe’de satın almış olduğumuz tescilli kültür varlığı olan ahşap yapının restorasyon süreci tamamlanarak Anadolu 2. Büyükkent Bölge Temsilciliği hizmet binası olarak meslektaşlarımızın yanı sıra emek ve meslek örgütlerinin de kullanabileceği ortak bir mekân olarak hizmete açıldı. Mimarlar odamızın kültürel varlıklarımızı korumak ve yaşatmak için sürdürdüğü mücadelenin küçük de olsa somut bir örneğini oluşturmanın gururunu da sizlerle paylaşmak isterim. Bu süreçte maddi ve manevi katkılarını bizden esirgemeyen, geçmiş dönem yönetim kurulları da dahil tüm yönetim kurullarımıza içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Yönetim kurulu üyemiz sevgili Ozan Öztepe’nin tasarımıyla oluşturduğumuz kafeterya, kitabevimizle birlikte üyelerimizin kullanımına açılmıştır.

Geçen dönem başlatılan mobil-oda uygulamasının yanı sıra bilişim alanında bu dönem başlattığımız çalışmalar, sadece İstanbul Şubemizin değil, mimarlar odamızın tümünde teknolojik gelişmelerin oda çalışmalarına katkı sağlayabilecek şekilde kullanılabilmesinin önünü açmayı hedeflemektedir.

Değerli meslektaşlarımız, değerli konuklarımız,

Ülkemizde yaşanan ağır ekonomik kriz ve bu krizi daha da derinleştiren pandemi koşulları, dar gelirli ve dezavantajlı gruplar için konuta erişim sorununu yadsınamaz bir şekilde konut krizine dönüştürmüş durumda-

dır. Uluslararası Mimarlar Birliđi (UIA) tarafından 2021 yılı için belirlenen “Sağlıklı Bir Dünya İçin Temiz evre” teması da “Barınma, Kamusal Alanlar ve İklim Değişikliği” başlığında üç temel alana odaklanmıştır.

Tüm insanların yeterli barınma hakkına sahip olması gerekliliği ve mesleğimizin bu konuda önemli bir iyileştirici rolü bulunduğu gerçeğiyle 5-6 Ocak 2022 tarihlerinde sevgili meslektaşımız C. Sami Yılmaztürk anısına çevrimiçi olarak Konut Kurultayı düzenledik.

Bu kurultayda; konut sorununun çözümü için krize yol açan mevcut ekonomik ve politik yaklaşımlar, farklı konut halleri, konut tasarım ve üretim süreçleri, konut hakkı bağlamında konuta erişilebilirlik sorunları, nedenleri ve sürecin işleyişi farklı boyutları ile irdelenerek, çözüm önerilerine ulaşabilmek için disiplinlerarası bir ortak bir buluşma gerçekleştirdik.

Bir diğer özgün çalışmamız da pandemi döneminin mimarlık pratiğine ve mesleğin farklı alanlarına etkilerini ortaya koymak, bu etkileri mesleğin farklı aktörleri ile tartışmak, pandemi sonrasında bizleri ‘nasıl bir geleceğin beklediği’ üzerine birlikte düşünmek amacıyla gerçekleştirdiğimiz “Mimarlığın E-Hali” programımızdır. Üniversite, proje tasarım ve uygulama alanları, kamu-denetim ve diğer meslek alanlarını içeren yuvarlak masa toplantıları ile pandemi sürecinde mesleği yapma biçimlerindeki değişiklikler her alanın kendi katılımcılarıyla değerlendirildi.

Yine meslek içi eğitimler kapsamında İstanbul Barosu ile birlikte düzenlediğimiz; imar planlarından yapı ruhsatlarına kadar olan sürecin değerli hocalarımızın sunumlarıyla toplam 9 derslik çevrimiçi “İmar Hukuku eğitimleri” meslektaşlarımızın ilgiyle katıldığı bir diğer çalışma alanımızdır.

Değerli meslektaşlarımız, değerli konuklarımız,

Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubemizin geçmişten günümüze devam eden; Uluslararası İstanbul Mimarlık ve Kent Filmleri Festivali, Şener Özler Çocuk ve Mimarlık Resim Yarışması, Ajanda Fotoğraf Yarışması, basılı ve dijital yayınlar, sergiler, panel ve söyleşiler bu dönem içinde de aksatılmadan devam ettirilmiştir.

Gündemin yoğunluğu arasında ve salgın koşullarında yapabildiğimiz çalışmalar olduğu gibi, yapamadığımız ya da ancak başlayabildiğimiz çalışmalar da oldu. Öğrenci arkadaşlarımızın staj çalışmaları yerine de geçen Kent

Düşleri Atölyelerini bu dönem salgın hastalık nedeniyle ne yazık ki gerçekleştiremedik. Sayısı hızla artan öğrencilerimizin kamu idarelerinde, ofis ve şantiyelerde staj yeri bulabilmesi için yaptığımız girişimlerle az sayıda da olsa öğrencilerimizin staj yeri sorunlarının çözümüne katkı sunmaya çalıştık. Yerel yönetimlerin merkezî hükümet tarafından devre dışı bırakıldığı bu dönemde yerel yönetimlere dair yapmayı planladığımız çalışmalar bu dönem içinde gerçekleştiremediğimiz önemli bir konu başlığıdır. Bu çalışmaların önümüzdeki dönemde tamamlanmasını dilerim.

Değerli meslektaşlarımız, değerli konuklarımız,

Mimarlık mesleğinin etik değerlerine saygılı, sağlıklı kentleşme için nitelikli mimarlık hizmeti vermeyi önceleyen, doğal kaynaklarımızın, doğal ve kültürel varlıklarımızın korunarak, sağlıklı ve güvenli yaşam çevrelerinin oluşturulması için çalışan, meslek alanlarımızın daraltılarak meslektaşlarımızın haklarını hiçe sayan uygulamalara karşı duran, tarihi, doğal, kültürel ve sosyal yaşam alanlarımızın rant uğruna yok edilmemesi için birlikte mücadele ettiğimiz tüm değerli meslektaşlarımıza, yönetim kurulları, şube organları ve tüm çalışma gruplarında özveri ile çalışmalarını yürüten üyelerimize, bilgi ve birikimlerini bizden esirgemeyen çok değerli hocalarımıza, çalışma arkadaşlarımıza ve tüm oda çalışanlarımıza huzurlarınızda bir kez daha teşekkür ederim.

Sözlerime son verirken önümüzdeki zorlu süreçte sorumluluk üstlenme isteği ile aday olan tüm meslektaşlarımıza başarılar dilerim.

Genel Kurulumuza katılan değerli meslektaşlarımıza, hocalarımıza, değerli konuklarımıza katılımları ve destekleri için tekrar teşekkür ediyorum.

Genel Kurul tartışmalarının ve değerlendirmelerinin mesleğimize ve ülkemizin geleceğine ışık tutacağını umuyor, Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi adına hepimize saygılarımı, sevgilerimi sunuyorum.

Esin Köymen

Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi
46. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı